

al vechii culturi românești¹. Primele 12 file ale manuscrisului cuprind un prețios material de leacuri populare pentru diferite boli.

Strădania de a învinge boala fiind tot atât de veche cât omenirea, în mod firesc s-a dezvoltat și la noi, ca și la alte popoare, o „medicină casnică” bazată pe terapia empirică, pe un număr de rețete simple care circulau oral sau în manuscris². Rețetele prezentau un mare interes, fiind apreciate atât pentru caracterul lor practic și util, cât și pentru faptul că la executarea lor se întrebuintau plante la îndemîna oricui. Există numeroase dovezi că la noi, în trecut, textele de medicină populară s-au bucurat de o largă circulație, precum reiese și din faptul că, la biblioteca Academiei R.S. România, de pildă, se găsesc numeroase astfel de manuscrise³.

De altfel, în evul mediu, în întreaga Europă, manuscrisele (ulterior și publicațiile) cuprinzînd rețete medicale au avut o largă difuzare. În unele țări, începînd cu mijlocul secolului al XIII-lea, au început să se redacteze tratate de medicină în limbi numite „vulgare”⁴. Unele din aceste tratate erau traduceri din limba latină, iar altele au fost compuse direct în aceste limbi. Deosebit de apreciate la vremea lor, aceste cărți, care în general erau compilații, au fost copiate de nenumărate ori. Păstrate prin tradiție din generație în generație, astfel de lucrări, constituind bunuri familiare, se găsesc în numeroase copii în diverse limbi.

În cadrul valorificării textelor vechi, începînd cu secolul al XIX-lea, a existat o susținută preocupare de a publica texte de folclor medical. Astfel, în Franța de pildă, Paul Mayer a publicat o serie de texte de folclor medical⁵.

Preocuparea de a publica astfel de texte a existat și în țara noastră, unde au văzut lumina tiparului atât texte vechi de medicină populară⁶, cât și culegeri de material folcloric⁷ și interesante documente referitoare la istoria medicinei noastre⁸.

¹ N. Cartoian, *Cărțile populare în literatura românească*, vol. II, *Epoca influenței grecești*, București, 1938, p. 233.

² Vezi și G. Barbu, G. Brătescu și V. Manoliu, *Din trecutul medicinei în Republica Populară Română*, București, f.a., p. V, IX.

³ Vezi și I. C. Cazan, *Texte de folclor medical*, în «Cercetări literare» II, București, 1936, p. 55—78.

⁴ Vezi Paul Mayer, *Manuscris médicaux en français*, în «Romania», t. XLIV, Paris, 1915, p. 161.

⁵ Menționăm citeva: *Les manuscrits français de Cambridge*, în «Romania», t. XXXII, 1903, p. 75—101; *Recettes médicales en provenance*, ibidem, p. 268—299; *Manuscris médicaux en français* în «Romania», t. XLIV, 1915, p. 161—214, etc.

⁶ M. Gaster, *Lite'atura populară română*, partea a II-a, București, 1883, capitolul *Doftorii*, p. 535—543; Dr. N. I. Angelescu a publicat în «Spitalul», an. 24, p. 207, rețete după manuscrise, etc.

⁷ Menționăm, de pildă: Dimitrie P. Lupașcu, *Medicina babelor, adunare de descîntece, rețete de doftorii și vrăjitorii băbești*, București, 1890, *Analele Acad. Rom. Seria II*, t. XII, Mem. Sect. lit.; Dr. N. Leon, *Istoria naturală medicală a poporului român*, București, 1903, *Analele Acad. Rom. Seria II*, t. XXV, Mem. Sect. științ. Capitolul II al acestei lucrări, intitulat *Plantele*, p. 21—77, este o prezentare a plantelor medicinale folosite de popor; Gr. Grigoriu-Rigo, *Medicina poporului*, București, 1907, *Analele Acad. Rom. Seria II*, t. XXX, Mem. Sect. lit.; Tudor Pamfile, *Boli și leacuri la oameni, vite și păsări după datinile și credințele poporului român*, București 1911, etc.

⁸ Pompei Samarian, *Medicina și farmacia în trecutul românesc*, Călărași, f.a.